

Jean Monnet Chair

EU Institutions, Rights and Judicial Integration

Factsheets and readings

Δρ. Έλενα Βασιλείου Λευκαρίτη, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας
LLB (KCL), MSC (LSE), PhD (Kent)

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Νομοθεσία έναντι των
Διακρίσεων
Παγκοσμίως ν. ΕΕ

Μελέτη Περίπτωσης:
Διακρίσεις λόγω Σεξουαλικού Προσανατολισμού

Πλάνο Σεμιναρίου

Σύγκριση Παγκόσμιας και Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας για τις Διακρίσεις

Παγκόσμια Μέτρα ενάντια στις διακρίσεις

Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, 1948

Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και Προαιρετικά Πρωτόκολλα, 1966

Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα

Μέτρα της ΕΕ ενάντια στις διακρίσεις

Άρθρα 2 και 3 της ΣΕΕ

Άρθρα 8,10,19, 45 και 157 της ΣΛΕΕ

Άρθρα 20-26 του Χάρτη των Θεμελιωδών ΑΔ της ΕΕ

Μελέτη Περίπτωσης: Διακρίσεις Λόγω Σεξουαλικού Προσανατολισμού

- Παγκόσμια Εφαρμογή της απαγόρευσης διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού
- Εφαρμογή της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού στην ΕΕ
- Διαφορές μεταξύ χωρών και επεξήγηση
- Η ένταξη του σεξουαλικού προσανατολισμού στην νομοθεσία της ΕΕ

Παρουσίαση κ. Στεφάνου Σταύρου Ευαγγελίδη

Παγκόσμια Μέτρα Έναντι Διακρίσεων

Οικουμενική Διακήρυξη Για Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα - 10 Δεκεμβρίου 1948

Ένα έγγραφο ορόσημο στην ιστορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στη σύνταξή του συνέβαλαν άτομα από διαφορετικά νομικά και πολιτιστικά υπόβαθρα, από διάφορες περιοχές του κόσμου.

Διακηρύχθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στο Παρίσι στις 10 Δεκεμβρίου 1948 (ψήφισμα 217 Α της Γενικής Συνέλευσης) ως κοινό πρότυπο επιτευγμάτων για όλους τους λαούς και όλα τα έθνη.

Έχει ευρέως αναγνωριστεί σαν η έμπνευση για την υιοθέτηση τουλάχιστον εβδομήντα συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που εφαρμόζονται σε μόνιμη βάση σε παγκόσμιο και περιφερειακό επίπεδο. Όλα συμπεριλαμβάνουν αναφορές σε αυτό στα προοίμια τους.

Παγκόσμια Μέτρα Έναντι Διακρίσεων

Οικουμενική Διακήρυξη Για Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα - 10 Δεκεμβρίου 1948

Άρθρο 2: Κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη, χωρίς καμία απολύτως διάκριση, ειδικότερα ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τις θρησκείες, τις πολιτικές ή οποιεσδήποτε άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τη γέννηση ή οποιανδήποτε άλλη κατάσταση. Δεν θα μπορεί ακόμα να γίνεται καμία διάκριση εξαιτίας του πολιτικού, νομικού ή διεθνούς καθεστώτος της χώρας από την οποία προέρχεται κανείς, είτε πρόκειται για χώρα ή εδαφική περιοχή ανεξάρτητη, υπό κηδεμονία ή υπεξουσία, ή που βρίσκεται υπό οποιονδήποτε άλλον περιορισμό κυριαρχίας.

Άρθρο 7: Όλοι είναι ίσοι απέναντι στο νόμο και έχουν δικαίωμα σε ίση προστασία του νόμου, χωρίς καμία απολύτως διάκριση. Όλοι έχουν δικαίωμα σε ίση προστασία από κάθε διάκριση που θα παραβίαζε την παρούσα Διακήρυξη και από κάθε πρόκληση για μια τέτοια δυσμενή διάκριση.

Άρθρο 10: Καθένας έχει δικαίωμα, με πλήρη ισότητα, να εκδικάζεται η υπόθεσή του δίκαια και δημόσια, από δικαστήριο ανεξάρτητο και αμερόληπτο, που θα αποφασίσει είτε για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του είτε, σε περίπτωση ποινικής διαδικασίας, για το βάσιμο της κατηγορίας που στρέφεται εναντίον του.

Άρθρο 16(1): Από τη στιγμή που θα φθάσουν σε ηλικία γάμου, ο άνδρας και η γυναίκα, χωρίς κανένα περιορισμό εξαιτίας της φυλής, της εθνικότητας ή της θρησκείας, έχουν το δικαίωμα να παντρεύονται και να ιδρύουν οικογένεια. Και οι δύο έχουν ίσα δικαιώματα ως προς τον γάμο, κατά τη διάρκεια του γάμου και κατά τη διάλυσή του.

Παγκόσμια Μέτρα Έναντι Διακρίσεων

Οικουμενική Διακήρυξη Για Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα - 10 Δεκεμβρίου 1948

Άρθρο 18: Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας. Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται η ελευθερία για την αλλαγή της θρησκείας ή πεποιθήσεων, όπως και η ελευθερία να εκδηλώνει κανείς τη θρησκεία του ή τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, μόνος ή μαζί με άλλους, δημόσια ή ιδιωτικά, με τη διδασκαλία, την άσκηση, τη λατρεία και με την τέλεση θρησκευτικών τελετών.

Άρθρο 23 (2): Όλοι, χωρίς καμία διάκριση, έχουν το δικαίωμα ίσης αμοιβής για ίση εργασία.

Άρθρο 25(1): Καθένας έχει δικαίωμα σε ένα βιοτικό επίπεδο ικανό να εξασφαλίσει στον ίδιο και στην οικογένεια του υγεία και ευημερία, και ειδικότερα τροφή, ρουχισμό, κατοικία, ιατρική περίθαλψη όπως και τις απαραίτητες κοινωνικές υπηρεσίες. Έχει ακόμα δικαίωμα σε ασφάλιση για την ανεργία, την αρρώστια, την αναπηρία, τη χηρεία, τη γεροντική ηλικία, όπως και για όλες τις άλλες περιπτώσεις που στερείται τα μέσα της συντήρησής του, εξαιτίας περιστάσεων ανεξαρτήτων της θέλησής του.

Άρθρο 25(2): Η μητρότητα και η παιδική ηλικία έχουν δικαίωμα ειδικής μέριμνας και περίθαλψης. Όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα αν είναι νόμιμα ή εξώγαμα, απολαμβάνουν την ίδια κοινωνική προστασία.

Παγκόσμια Μέτρα Έναντι Διακρίσεων

Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και Προαιρετικά Πρωτόκολλα, 1966

Άρθρο 1(1): Όλοι οι λαοί έχουν το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης. Σύμφωνα με το δικαίωμα αυτό, καθορίζουν ελεύθερα το πολιτικό καθεστώς τους και εξασφαλίζουν ελεύθερα την οικονομική, κοινωνική και μορφωτική ανάπτυξή τους.

Άρθρο 2(1): Τα Συμβαλλόμενα Κράτη στο παρόν Σύμφωνο αναλαμβάνουν την υποχρέωση να σέβονται και να εγγυώνται σε όλα τα άτομα που βρίσκονται στην επικράτειά τους και υπάγονται στη δικαιοδοσία τους τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στο παρόν Σύμφωνο, χωρίς καμία διάκριση, ιδίως φυλής, χρώματος, γένους, γλώσσας, θρησκευματος, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, περιουσίας, γέννησης ή κάθε άλλης κατάστασης.

Άρθρο 3: Τα Συμβαλλόμενα Κράτη στο παρόν Σύμφωνο αναλαμβάνουν την υποχρέωση να διασφαλίσουν το δικαίωμα ισότητας ανδρών και γυναικών στην απόλαυση όλων των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων που αναφέρονται στο παρόν Σύμφωνο.

Παγκόσμια Μέτρα Έναντι Διακρίσεων

Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και Προαιρετικά Πρωτόκολλα, 1966

Άρθρο 4(1): Σε περίπτωση εξαιρετικού δημόσιου κινδύνου, ο οποίος απειλεί την ύπαρξη του έθνους και αναγνωρίζεται από επίσημη πολιτειακή πράξη, τα Συμβαλλόμενα Κράτη στο παρόν Σύμφωνο μπορούν να λάβουν, στο βαθμό που οι περιστάσεις το απαιτούν, μέτρα που παρεκκλίνουν των υποχρεώσεων που προβλέπονται στο παρόν Σύμφωνο, υπό την προϋπόθεση ότι τα μέτρα αυτά δεν θα είναι ασυμβίβαστα προς τις άλλες υποχρεώσεις που τους επιβάλλει το διεθνές δίκαιο και δεν θα συνεπάγονται καμία διάκριση που βασίζεται αποκλειστικά στη φυλή, το χρώμα, το γένος, τη γλώσσα, το θρήσκευμα ή την κοινωνική προέλευση.

Άρθρο 14(1): Όλοι είναι ίσοι ενώπιον των δικαστηρίων...

Άρθρο 23(2): Αναγνωρίζεται το δικαίωμα ανδρών και γυναικών σε ηλικία γάμου να παντρεύονται και να δημιουργούν οικογένεια.

Παγκόσμια Μέτρα Έναντι Διακρίσεων

Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και Προαιρετικά Πρωτόκολλα, 1966

Άρθρο 24(1): Κάθε παιδί, χωρίς διάκριση λόγω φυλής, χρώματος, γένους, γλώσσας, θρησκείας, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, περιουσίας ή γέννησης, έχει δικαίωμα, έναντι της οικογένειάς του, της κοινωνίας και του Κράτους στα μέτρα προστασίας που απαιτεί η θέση του ως ανηλίκου.

Άρθρο 26: Όλα τα πρόσωπα είναι ίσα ενώπιον του νόμου και έχουν δικαίωμα, χωρίς καμία διάκριση, σε ίση προστασία του νόμου. Ως προς αυτό το ζήτημα, ο νόμος πρέπει να απαγορεύει κάθε διάκριση και να εγγυάται σε όλα τα πρόσωπα ίση και αποτελεσματική προστασία έναντι κάθε διάκρισης, ιδίως λόγω φυλής, χρώματος, γένους, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, περιουσίας, γέννησης ή άλλης κατάστασης.

Άρθρο 27: Στα Κράτη όπου υπάρχουν εθνοτικές, θρησκευτικές ή γλωσσικές μειονότητες, τα πρόσωπα που ανήκουν σε αυτές δεν μπορούν να στερηθούν του δικαιώματος να έχουν, από κοινού με τα άλλα μέρη της ομάδας τους, τη δική τους πολιτιστική ζωή, να εκδηλώνουν και να ασκούν τη δική τους θρησκεία ή να χρησιμοποιούν τη δική τους γλώσσα.

Παγκόσμια Μέτρα Έναντι Διακρίσεων

Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα - 1966

Άρθρο 2(2): Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν να εγγυηθούν ότι τα δικαιώματα που περιέχονται σ' αυτό θα ασκούνται χωρίς οποιαδήποτε διάκριση φυλής, χρώματος, γένους, γλώσσας, θρησκεύματος, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, περιουσίας, γεννήσεως ή κάθε άλλης καταστάσεως.

Άρθρο 3: Τα Συμβαλλόμενα Κράτη στο παρόν Σύμφωνο αναλαμβάνουν την υποχρέωση να διασφαλίσουν το δικαίωμα ισότητας ανδρών και γυναικών στην απόλαυση όλων των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων που αναφέρονται στο παρόν Σύμφωνο.

Άρθρο 7: Τα συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα κάθε προσώπου να απολαμβάνει δίκαιους και ευνοϊκούς όρους εργασίας οι οποίοι εξασφαλίζουν ειδικότερα: ... ένα μισθό δίκαιο και αμοιβή ίση με την αξία της εργασίας χωρίς καμιά διάκριση. Ειδικότερα οι γυναίκες πρέπει να έχουν την εγγύηση ότι οι προσφερόμενοι σ' αυτές όροι εργασίας δεν είναι κατώτεροι από εκείνους που απολαμβάνουν οι άνδρες και να λαμβάνουν την ίδια όπως και αυτοί αμοιβή για την ίδια εργασία.

Παγκόσμια Μέτρα Έναντι Διακρίσεων

Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα - 1966

Άρθρο 10(2): Ειδική προστασία πρέπει να παρέχεται στις μητέρες για εύλογο χρονικό διάστημα πριν και μετά τη γέννηση παιδιών. Οι εργαζόμενες μητέρες πρέπει να λαμβάνουν κατά το ίδιο διάστημα άδεια με αποδοχές ή άδεια με ανάλογες παροχές κοινωνικής ασφάλισης.

Άρθρο 13(1): Τα συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα μορφώσεως κάθε προσώπου. Συμφωνούν ότι η μόρφωση πρέπει να αποβλέπει στην πλήρη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας και του αισθήματος της αξιοπρέπειάς της και να ενισχύει το σεβασμό προς τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Συμφωνούν ακόμη ότι η μόρφωση πρέπει να καθιστά κάθε πρόσωπο ικανό να διαδραματίσει ένα χρήσιμο ρόλο σε μια ελεύθερη κοινωνία, να ευνοεί την κατανόηση, την ανοχή και φιλία μεταξύ όλων των εθνών και όλων των φυλετικών ομάδων, των εθνικών ή θρησκευτικών και να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της δραστηριότητας των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση της ειρήνης.

Άρθρο 13(3): Τα συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να σέβονται την ελευθερία των γονέων και, ενδεχόμενα, των νομίμων κηδεμόνων, να εκλέγουν για τα παιδιά τους ιδρύματα που δεν ανήκουν ή δεν υπάγονται στο Δημόσιο, αλλά ανταποκρίνονται στα οριζόμενα από το κράτος ή εγκεκριμένα ελάχιστα όρια εκπαίδευσης και να εξασφαλίζουν τη θρησκευτική και ηθική μόρφωση των παιδιών τους σύμφωνα προς τις ίδιες τους πεποιθήσεις.

Μέτρα Έναντι των Διακρίσεων στην ΕΕ

Συνθήκη της ΕΕ (Μάαστριχτ, 1992)

Άρθρο 2 ΣΕΕ

Η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών

Άρθρο 3 ΣΕΕ

... Η Ένωση καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις διακρίσεις και προωθεί την κοινωνική δικαιοσύνη και προστασία, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού...

Μέτρα Έναντι των Διακρίσεων στην ΕΕ

Συνθήκη Λειτουργίας της ΕΕ (Λισσαβώνα, 2007)

Άρθρο 8 ΣΛΕΕ

Σε όλες τις δράσεις της, η Ένωση επιδιώκει να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών

Άρθρο 10 ΣΛΕΕ

Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και των δράσεών της, η Ένωση επιδιώκει να καταπολεμήσει κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Άρθρο 45 ΣΛΕΕ

...Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων συνεπάγεται την κατάργηση κάθε διακρίσεως λόγω ιθαγενείας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας...

Άρθρο 157 ΣΛΕΕ

Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.

Μέτρα Έναντι των Διακρίσεων στην ΕΕ

Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ

Άρθρο 20: Όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι έναντι του νόμου.

Άρθρο 21: Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού....απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας.

Άρθρο 22: Η Ένωση σέβεται την πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία.

Μέτρα Έναντι των Διακρίσεων στην ΕΕ

Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ

Άρθρο 23: Η ισότητα γυναικών και ανδρών πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων στην απασχόληση, την εργασία και τις αποδοχές. Η αρχή της ισότητας δεν αποκλείει τη διατήρηση ή τη θέσπιση μέτρων που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα υπέρ του υποεκπροσωπούμενου φύλου.

Άρθρο 24: Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή τους...μπορούν να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους...η γνώμη τους σχετικά με ζητήματα που τα αφορούν λαμβάνεται υπόψη σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητά τους...Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά...πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού...

Άρθρο 25: Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ηλικιωμένων προσώπων να διάγουν αξιοπρεπή και ανεξάρτητη ζωή και να συμμετέχουν στον κοινωνικό και πολιτιστικό βίο.

Άρθρο 26: Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινοτικό βίο.

Παγκοσμια Μέτρα ν Μέτρα στην ΕΕ

Γενική Σύγκριση

01

Τα διάφορα μέτρα
βασίζονται όλα σε
Διεθνείς Συμβάσεις

02

Έχουν όμως
διαφορετικά επίπεδα
δεσμευτικότητας και
υιοθετούν διαφορετικό
ύφος στην γλώσσα που
χρησιμοποιούν

03

Το περιεχόμενό τους
παρουσιάζει ομοιότητες
και διαφορές

Παγκοσμια Μέτρα ν Μέτρα στην ΕΕ

Σύγκριση Περιεχομένου

Λόγοι Διακρίσεων:

- Τα Ηνωμένα Έθνη θέτουν σαν απαγορευμένους λόγους διακρίσεων τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τις θρησκείες, τις πολιτικές ή οποιεσδήποτε άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τη γέννηση ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση, αφήνοντας έτσι ανοιχτή την πιθανότητα για την υιοθέτηση οποιονδήποτε άλλων απαγορευμένων λόγων διακρίσεων.
- Ο Χάρτης ΑΑ της ΕΕ θέτει σαν απαγορευμένους λόγους διακρίσεων το φύλο, τη φυλή, το χρώμα, την εθνική καταγωγή ή κοινωνική προέλευση, τα γενετικά χαρακτηριστικά, τη γλώσσα, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, τα πολιτικά φρονήματα ή κάθε άλλη γνώμη ή ιδιότητα μέλους εθνικής μειονότητας, την περιουσία, τη γέννηση, την αναπηρία, την ηλικία ή τον γενετήσιο προσανατολισμό και την ιθαγένεια. Οπότε, καλύπτει ένα πολύ ευρύ φάσμα διακρίσεων, ευρύτερο από τα ΗΕ μιας και αναφέρει ρητά την αναπηρία, ηλικία και τον γενετήσιο/σεξουαλικό προσανατολισμό, πράγματα που δεν αναφέρουν ρητά τα ΗΕ. Όμως, δεν το αφήνει ανοιχτό, εκτός όταν έχει να κάνει με μειονότητες και τις ιδιότητές τους.
- Οι συνθήκες της ΕΕ είναι πολύ πιο συγκεκριμένες στους απαγορευτικούς λόγους που καλύπτουν. Είναι το φύλο, η φυλετική ή εθνική καταγωγή (ιθαγένεια), η θρησκεία ή πεποιθήσεις, η αναπηρίας, η ηλικία και ο γενετήσιος προσανατολισμός.

Παγκοσμια Μέτρα ν Μέτρα στην ΕΕ

Σύγκριση Περιεχομένου

Η ιθαγένεια (φυλετική ή εθνική καταγωγή) έχει πολύ πιο έντονη παρουσία στην Ευρώπη λόγω της ελεύθερης διακίνησης των εργαζομένων.

Διακρίσεις λόγω φύλου

- Έχουν έντονη παρουσία και στα δύο. Τα ΗΕ προβλέπουν πως όλοι έχουν το δικαίωμα ίσης αμοιβής για ίση εργασία και μιλούν πιο συγκεκριμένα για τις γυναίκες οι οποίες «πρέπει να έχουν την εγγύηση ότι οι προσφερόμενοι σ' αυτές όροι εργασίας δεν είναι κατώτεροι από εκείνους που απολαμβάνουν οι άνδρες και να λαμβάνουν την ίδια όπως και αυτοί αμοιβή για την ίδια εργασία». Παρομοίως η ΕΕ προβλέπει πως πρέπει να εξασφαλίζεται η εφαρμογή «της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας».
- Περαιτέρω, τα ΗΕ προβλέπουν πως πρέπει να υπάρχει «δικαίωμα ισότητας ανδρών και γυναικών στην απόλαυση όλων των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων» και παράλληλα η ΕΕ προβλέπει πως πρέπει «να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών», επεκτείνοντας έτσι την ανάγκη για ισότητα μεταξύ των φύλων από τον εργασιακό χώρο.
- Επίσης, και στους δύο χώρους ενθαρρύνεται ρητά η ύπαρξη θετικών μέτρων που θα εξασφαλίζουν την ισότητα των φύλων. Τα ΗΕ μιλούν για το δικαίωμα ειδικής μέριμνας και περίθαλψης για την μητρότητα, όπως και για το ότι «ειδική προστασία πρέπει να παρέχεται στις μητέρες για εύλογο χρονικό διάστημα πριν και μετά τη γέννηση παιδιών» ενώ η ΕΕ αναφέρει πως επιτρέπει τη «διατήρηση ή τη θέσπιση μέτρων που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα υπέρ του υποεκπροσωπούμενου φύλου».
- Τα ΗΕ προσθέτουν πως οι γυναίκες και οι άνδρες πρέπει να έχουν «ίσα δικαιώματα σε σχέση με τον γάμο και την διάλυση του γάμου, ασχέτως φυλής, της εθνικότητας ή της θρησκείας».

Παγκοσμια Μέτρα ν Μέτρα στην ΕΕ

Σύγκριση Περιεχομένου

Εντονότερη και πιο συγκεκριμένη είναι η **προστασία των μειωνοτήτων από τα ΗΕ**, τα οποία προβλέπουν πως «στα Κράτη όπου υπάρχουν εθνοτικές, θρησκευτικές ή γλωσσικές μειονότητες, τα πρόσωπα που ανήκουν σε αυτές δεν μπορούν να στερηθούν του δικαιώματος να έχουν, από κοινού με τα άλλα μέρη της ομάδας τους, τη δική τους πολιτιστική ζωή, να εκδηλώνουν και να ασκούν τη δική τους θρησκεία ή να χρησιμοποιούν τη δική τους γλώσσα».

Και οι δύο μιλούν για **ισότητα έναντι στον νόμο**.

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός Η Εικόνα Παγκοσμίως

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

- Τα δικαιώματα των λεσβιών, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων και διαφυλικών (ΛΟΑΤ) έχουν αυξηθεί σε πολύ γοργό ρυθμό τις τελευταίες δεκαετίες.
- Ορόσημες αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου και νομοθεσίες των ΗΠΑ είχαν σαν αποτέλεσμα:
 - Την αποποινικοποίηση των σεξουαλικών δραστηριοτήτων του ίδιου φύλου (1962-2003).
 - Την νομιμοποίηση και πρόσβαση στους γάμους ίδιου φύλου (2015).
 - Την χορήγηση προστατευτικών μέτρων κατά των διακρίσεων στην εργασία λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού σε εθνικό επίπεδο (2020).

Σε άλλες χώρες

Υπήρχε πρόοδος στα δικαιώματα των ΛΟΑΤ αλλά σε πιο αργούς ρυθμούς.

Η Ινδία αποποινικοποίησε τις σεξουαλικές δραστηριότητες του ίδιου φύλου το 2018.

Η Ταϊλάνδη νομιμοποίησε τους γάμους μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου το 2019.

ΟΜΩΣ

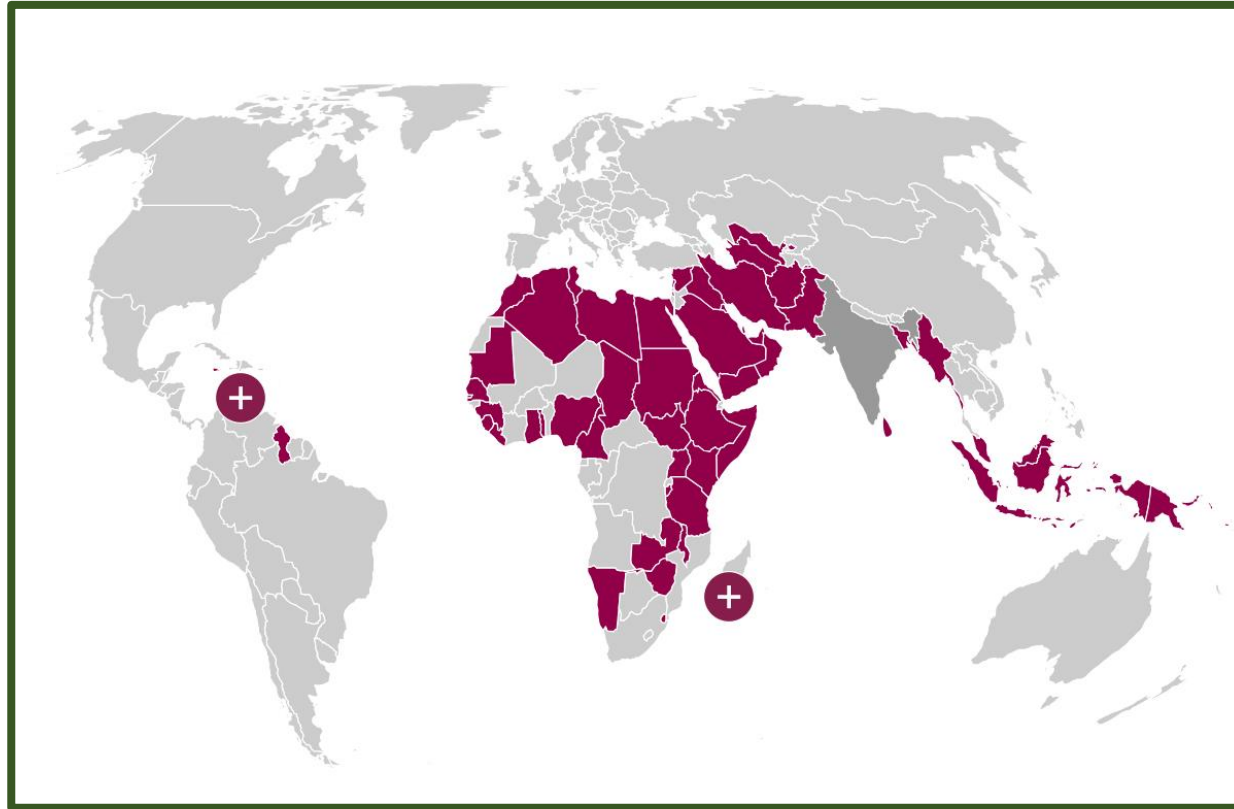
64 χώρες ακόμη δεν έχουν αποποινικοποιήσει τις ομοφυλοφιλικές σεξουαλικές πράξεις.

Σε κάποιες από αυτές, τέτοιες δραστηριότητες τιμωρούνται ακόμη και με θάνατο.

Έντονες αντιδράσεις ενάντια στα δικαιώματα των ΛΟΑΤ παρατηρούνται στην Αφρική, τη Μέση Ανατολή και την Ανατολική Ευρώπη, ενώ πολιτικές ενάντια στα δικαιώματα των ΛΟΑΤ έχουν υιοθετηθεί πρόσφατα στην Ουγγαρία, την Πολωνία, τη Ρωσία, την Τανζανία και την Ουγκάντα (Mendos, 2019).

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός

Χάρτης Χωρών που απαγορεύουν τους ΛΟΑΤ

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός Η Εικόνα Παγκοσμίως

Το 2014, η Διεθνής Αμνηστία επεσήμανε πως

Στη **Σερβία** υπήρξαν συχνές απαγορεύσεις Παρελάσεων Υπερηφάνειας από τις αρχές, λόγω απειλών που είχαν δεχθεί από ομοφοβικές ομάδες, πράγμα που έδειχνε έντονη έλλειψη βούλησης για την αντιμετώπιση της ομοφοβίας και της τρανσφοβίας.

Στην **Τουρκία** ο Πρόεδρος Ερτογάν δείχνει πως είναι εναντίον της παραχώρησης ίσων δικαιωμάτων στους ΛΟΑΤ και έχει ξεκάθαρα επιτεθεί, επανειλημμένα, στην κοινότητα ΛΟΑΤ μέσω Twitter, ενώ λογοκρίνει τους ομοφυλόφιλους τηλεοπτικούς χαρακτήρες (Beswick, 2020).

Στην **Ουκρανία** οι ομάδες ακροδεξιών εθνικιστών διακόπτουν τακτικά εκδηλώσεις των ΛΟΑΤ και συχνά δημοσιεύουν στο διαδίκτυο αναφορές για την υιοθεσία παιδιών από ομόφυλα ζευγάρια, χαρακτηρίζοντας την ως «πράξη βίας» κατά των παιδιών.

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός

Ιστορική Αναδρομή στην ΕΕ

Αγγλία: από τον 16^ο αιώνα, κατά τη διάρκεια της δυναστείας των Τυδώρ (Tudor), είχαν εφαρμοστεί νομοθεσίες κατά των πρωκτικών σεξουαλικών δραστηριοτήτων ('anti-buggery' laws), αρχικά στην περιοχή του Ηνωμένου Βασιλείου και αργότερα στις μακρινές αποικίες της Αγγλίας. (Asal et al. 2013; Han & O'Mahoney 2014)

Γαλλία: το 1791, ενώ διοικούσε η κυβέρνηση της Γαλλικής επανάστασης, οι σεξουαλικές πράξεις ανάμεσα στους άνδρες αποποινικοποιήθηκαν. Αργότερα, μέσα από τις νομοθεσίες που διαδόθηκαν κατά την διάρκεια των κατακτήσεων του Μέγα Ναπολέοντα, η αποποινικοποίηση αυτή επεκτάθηκε και σε άλλες περιοχές της Νότιας Ευρώπης. (Waaldijk 2000; Kollman 2013)

Οι **περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες** είχαν απαγορεύσει την ομοφυλοφιλία μέχρι τον 20^ο αιώνα, όταν σιγά σιγά, κυρίως από το 1950 και μετά, άρχισαν μία μία να μεταρρυθμίζουν τις σχετικές νομοθεσίες (Mendos 2019).

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: το 1981, για πρώτη φορά, διέταξε κράτος μέλος της ΕΕ να αποποινικοποιήσει την ομοφυλοφιλία, στην υπόθεση *Dudgeon v Uk*, απόφαση που βοήθησε στην επιτάχυνση της αποποινικοποίησης της ομοφυλοφιλίας και στην υπόλοιπη Δυτική, καθώς και στην Ανατολική Ευρώπη μετά το 1990.

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός

Ιστορική Αναδρομή στην ΕΕ

Dudgeon v Uk

Τα γεγονότα της υπόθεσης

- Ο ενάγοντας, ο κ.Τζέφρυ Ντάντζεον, ήταν ένας 35χρονος ομοφυλόφιλος που ζούσε στην Ιρλανδία. Στις 21 Ιανουαρίου του 1976 η αστυνομία ερεύνησε το σπίτι του με βάση ένταλμα που είχε για την εξεύρεση ναρκωτικών. Η έρευνα αυτή κατέληξε στη σύλληψη τρίτου σε σχέση με το παράπτωμα αυτό αλλά επίσης οδήγησε στην εξεύρεση και κατάσχεση διαφόρων εγγράφων του ενάγοντα (περιλαμβανομένου προσωπικών ημερολογίων) στα οποία υπήρχαν περιγραφές διαφόρων ομοφυλοφιλικών σεξουαλικών πράξεων του. Η εξεύρεση αυτή οδήγησε στην κράτηση και ανάκριση του ενάγοντα από την αστυνομία για περίπου τεσσεράμισι ώρες, σε σχέση με την σεξουαλική του ζωή. Υπήρχαν σκέψεις για πρόσαψη κατηγοριών για «σεξουαλική απρέπεια» που τελικά απορρίφθηκαν. Τα προσωπικά έγγραφα του ενάγοντα του επιστράφηκαν ένα χρόνο μετά.
- Ο αιτητής κατήγγειλε ότι η ισχύουσα νομοθεσία στη Βόρεια Ιρλανδία επέτρεπε την ποινική δίωξη του λόγω της ομοφυλοφιλικής του συμπεριφοράς και ότι, λόγω αυτού, είχε βιώσει φόβο, ταλαιπωρία και ψυχολογική δυσφορία, συμπεριλαμβανομένου φόβου για παρενόχληση και εκβιασμό. Κατήγγειλε επίσης ότι ανακρίθηκε από την αστυνομία για ορισμένες ομοφυλοφιλικές δραστηριότητες και ότι προσωπικά του χαρτιά κατασχέθηκαν κατά τη διάρκεια της έρευνας και δεν επιστράφηκαν για ένα χρόνο.
- Ισχυριζόταν, μεταξύ άλλων, πως τα πιο πάνω αποτελούσαν παράβαση ενάντια στο Άρθρο 8 των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το οποίο προβλέπει πως όλοι έχουν δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής τους ζωής, της κατοικίας και της αλληλογραφίας τους.

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός

Ιστορική Αναδρομή στην ΕΕ

Dudgeon v Uk

Οι νομοθεσίες

- Το buggery (πρωκτική σεξουαλική δραστηριότητα) ήταν ποινικό αδίκημα με τιμωρία μέχρι και ισόβια.
- Η σεξουαλική απρέπεια μεταξύ δύο ανδρών, είτε διεξαγόταν ιδιωτικά είτε δημόσια, ήταν ποινικό αδίκημα με τιμωρία μέχρι δύο χρόνια φυλάκισης.
- Η συναίνεση δεν αποτελούσε υπεράσπιση και δεν γίνονταν διαχωρισμοί λόγω ηλικίας.
- Στην Αγγλία ίσχυε η ίδια νομοθεσία αλλά είχε τροποποιηθεί για να αποποινικοποιήσει τέτοιες πράξεις που διαδραματίζονταν ιδιωτικά (όχι δημόσια) μεταξύ ατόμων άνω των 21 ετών.
- Στην πράξη, στην Ιρλανδία δεν είχε διωχθεί κανένας άνω των 21 ετών για τα «αδικήματα» αυτά από το 1972 και μετά, αλλά στην θεωρία αυτό υπόκειται στην διακριτική ευχέρεια της εισαγγελίας.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο

Ο ενάγοντας έχει υποστεί και συνέχιζε να υφίσταται αδικαιολόγητη παρέμβαση στο δικαίωμά του για σεβασμό της ιδιωτικής του ζωής. Υπήρχε συνεπώς παραβίαση του άρθρου 8, διότι:

- Οι ομοφυλοφιλικές σεξουαλικές πράξεις είναι ξεκάθαρα υπό την εμβέλεια της συγκεκριμένης νομοθεσίας
- Η τοπική νομοθεσία δεν διαχωρίζει με βάση το αν πράξεις αυτές γίνονται σε ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο, με βάση την ηλικία ή εάν υπάρχει συναίνεση και έτσι δεν μπορεί να δικαιολογηθεί.

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός Ιστορική Αναδρομή στην ΕΕ

- Οι χώρες μέλη της ΕΕ άρχισαν να προσφέρουν νομική προστασία και αναγνώριση στους ΛΟΑΤ υπήκοους τους από το 1980 και μετά.
- Οι Σκανδιναβικές χώρες και η Γαλλία είχαν αρχίσει να υιοθετούν νόμους (στενούς ακόμη σε ευρύτητα) ενάντια στις διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού την δεκαετία του 1980.
- Ακολούθησαν οι Φινλανδία, Ολλανδία και Ισπανία την δεκαετία του 1990 (Waaldijk 1994).
- Με την πτώση του Τείχους του Βερολίνου και την εκ νέου σύνταξη των νομικών κωδίκων στην Ανατολική Ευρώπη, πολλά κράτη της περιοχής, συμπεριλαμβανομένης της Τσεχίας, της Πολωνίας, της Εσθονίας και της Ρουμανίας, ενσωμάτωσαν τον σεξουαλικό προσανατολισμό σε πιο εκτεταμένη νομοθεσία κατά των διακρίσεων από τα τέλη της δεκαετίας του 1990.(Αγουμπ 2016).
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση εδραίωσε τα νομικά οφέλη των κινημάτων των ΛΟΑΤ, με την Συνθήκη της ΕΕ (Συνθήκη του Άμστερνταμ του 1999) περιλαμβάνοντας τον σεξουαλικό προσανατολισμό στους απαγορευμένους λόγους για διακρίσεις.
- Από το 2000 και μετά οι ευρωπαϊκές χώρες τόσο στην Ανατολή όσο και στη Δύση συνέχισαν να επεκτείνουν την προστασία κατά των διακρίσεων σε έναν αυξανόμενο αριθμό τομέων, συμπεριλαμβάνοντας την προστασία για την ταυτότητα φύλου και τα τρανς άτομα. Στις αρχές του 2019, μόνο τρεις ευρωπαϊκές χώρες (που δεν είναι μέλη της ΕΕ) δεν είχαν νόμους κατά των διακρίσεων για τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου οποιουδήποτε είδους σε εθνικό επίπεδο: Λευκορωσία, Ρωσία και Τουρκία (Mendos 2019).
- Επί του παρόντος, καμία από τις χώρες μέλη της ΕΕ δεν έχει νομική απαγόρευση των σεξουαλικών πράξεων του ίδιου φύλου κυρίως διότι αυτό απαγορεύεται από τα διάφορα όργανα ανθρωπίνων δικαιωμάτων της περιοχής (Ευρωπαϊκές συμβάσεις, κανόνες, οδηγίες κτλ, και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο).
- Επίσης, τα περισσότερα κράτη μέλη προσφέρουν νομική προστασία κατά των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, διότι αυτό επιβάλλεται και πάλι από τις Ευρωπαϊκές νομοθεσίες.
- Όσο αφορά τον θεσμό του γάμου για τα ομοφυλόφιλα ζευγάρια, παρόλο που τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα δεν έχουν ακόμη επιβάλει την αποδοχή του από τα κράτη μέλη, περισσότερες από τις μισές χώρες στον κόσμο που αναγνωρίζουν τους γάμους ομοφύλων βρίσκονται στην Ευρώπη (Αγουμπ & Paternotte 2020).

Συνταγματικά Μέτρα	Νομοθετικά Μέτρα	Καθόλου Μέτρα
<p>Σουηδία (2003)</p> <p>Πορτογαλία (2005)</p> <p>Μάλτα (2014)</p>	<p>Γαλλία (1985/2001/2008)</p> <p>Νορβηγία (1987/1998/2006/2013/2018)</p> <p>Δανία (1987/1996/2007)</p> <p>Σουηδία (1987/1999/2003/2009)</p> <p>Ολλανδία (19995)</p> <p>Φινλανδία (1995) /2004)</p> <p>Ισπανία (1996/2004)</p> <p>Λουξεμβούργο (1997/2006)</p> <p>Ισλανδία (1998/2006/2018)</p> <p>Τσεχία (1999/2004/2009)</p> <p>Εσθονία (1999/2006/2009)</p> <p>Πολωνία (1999/2010)</p> <p>Ιρλανδία (2000)</p> <p>Λιθουανία (2000/2005)</p> <p>Ρουμανία (2000)</p> <p>Βέλγιο (2003/2007)</p> <p>Κροατία (2003/2009)</p> <p>Ουγγαρία (2003/2004)</p> <p>Ιταλία (2003)</p> <p>Αυστρία (2004)</p> <p>Κύπρος (2004/2009)</p> <p>Βουλγαρία (2005)</p> <p>Ελλάδα (2005)</p> <p>Πορτογαλία (2005/2009)</p> <p>Γερμανία (2006)</p> <p>Λετονία (2006/2013)</p> <p>Ηνωμένο Βασίλειο (2007/2010)</p> <p>Σλοβακία (2008)</p> <p>Αλβανία (2010)</p> <p>Σερβία (2010)</p> <p>Μάλτα (2012)</p> <p>Μολδαβία (2013)</p> <p>Γεωργία (2014)</p> <p>Σλοβενία (2016)</p>	<p>Λευκορωσία</p> <p>Ρωσία</p> <p>Τουρκία</p>

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός Ιστορική Αναδρομή στην ΕΕ

ΟΜΩΣ

αν και υπήρξε σαφής τάση προς μεγαλύτερη νομική προστασία, εξακολουθεί να υπάρχει σημαντική ποικιλομορφία στον τομέα αυτό, με ορισμένες χώρες να υιοθετούν πιο ολοκληρωμένα μέτρα από άλλες.

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός Ιστορική Αναδρομή στην ΕΕ

Σε αντίθεση με τον ενεργό ρόλο που διαδραμάτισαν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ στην προώθηση των μέτρων κατά των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού σε γενικές γραμμές, δεν έχουν απαιτήσει από τα κράτη μέλη τους να αναγνωρίσουν επίσημα τις σχέσεις μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου.

Δυτική Ευρώπη

- Η πρώτη χώρα μέλος που αναγνώρισε νομικά τις σχέσεις αυτές ήταν η **Δανία**, η οποία **αναγνώρισε τα σύμφωνα συμβίωσης μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου** (registered partnership (RP)) το **1989**. Το Σύμφωνο Συμβίωσης χορηγούσε στα ζευγάρια αυτά πολλά από τα νομικά και φορολογικά οφέλη που συνδέονται με τον πολιτικό γάμο, αλλά 'όχι δικαιώματα όπως να υιοθετούν παιδιά ή να αποκαλούν τη σχέση τους γάμο (Sjoland 1998).
- Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 διάφορες χώρες μέλη της Δυτικής ΕΕ υιοθέτησαν νομοθεσίες που αναγνώριζαν τα Σύμφωνα Συμβίωσης, παρέχοντας διάφορα επίπεδα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.
- Το **2001** η **Δανία** έγινε και πάλι η πρώτη χώρα που **αναγνώρισε τον γάμο μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου** (Kollman 2017).
- Από τότε, ακόμη 16 χώρες μέλη τον έχουν αναγνωρίσει, περιλαμβανομένου της Ισπανίας, της Πορτογαλλίας και της Μάλτας, ενώ άλλες έχουν επιλέξει να περιοριστούν στην αναγνώριση των Συμφώνων Συμβίωσης, όπως η Ελβετία, και η Κύπρος. (Mendos 2019). Να σημειωθεί πως πρόσφατα (16/02/2024) τον γάμο ατόμων του ίδιου φύλου έχει αναγνωρίσει και η Ελλάδα.
- Η Ιταλία αναγνώρισε τα Σύμφωνα Συμβίωσης μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου το 2016, μετά που το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων την καταδίκασε για την αποτυχία της να δώσει νομική αναγνώριση στα ζευγάρια του ίδιου φύλου, στην υπόθεση **Oli ari and others v Italy**. Ήταν η πρώτη φορά που το δικαστήριο καταδίκασε κάποιο κράτος μέλος για αυτό το θέμα.

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός Ιστορική Αναδρομή στην ΕΕ

Ανατολική Ευρώπη

- Η αναγνώριση σχέσεων μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου παραμένει **πιο ποικιλόμορφη** στην Ανατολική Ευρώπη, όπου και ξεκίνησε και πιο αργά.
- Το 1996 η Ουγγαρία αναγνώρισε την οικιακή συμβίωση σε περιορισμένο βαθμό, ενώ το 2006 η Τσεχία εφάρμοσε παρόμοια, αλλά πιο ολοκληρωμένη νομοθεσία. Έκτοτε, παρόμοιες νομοθεσίες εφάρμοσαν οι Σλοβενία (2006), Ουγγαρία (2009), Κροατία (2014) και Εσθονία (2016).
- Οι Λιθουανία, Λετονία, Πολωνία και Σλοβακία δεν έχουν ακόμη καμία μορφή αναγνώρισης για τα ομόφυλα ζευγάρια. (Mendos 2019).
- Καμία χώρα της Ανατολικής Ευρώπης δεν έχει αναγνωρίσει τον γάμο μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου.
- Αντιθέτως, δεκατρία κράτη της Ανατολικής Ευρώπης έχουν υιοθετήσει συνταγματικές τροποποιήσεις που ορίζουν τον γάμο ως τον γάμο μεταξύ ενός άνδρα και μιας γυναίκας, απαγορεύοντας έτσι το άνοιγμα του θεσμού σε ομόφυλα ζευγάρια (Mendos 2019).
- Ως εκ τούτου, τα δικαιώματα των ΛΟΑΤ και η ισότητα του γάμου ειδικότερα έχουν γίνει μέρος των συνεχιζόμενων εντάσεων μεταξύ της Ανατολικής και Δυτικής Ευρώπης, καθώς και σημείο ανάφλεξης μεταξύ πιο φιλελεύθερων και εθνικιστικών οραμάτων για το μέλλον της Ευρώπης (Slootmaeckers et al. 2016).

Αναγνώριση Γάμου

Ολλανδία (2001)
 Βέλγιο (2003)
 Ισπανία (2005)
 Νορβηγία (2009)
 Σουηδία (2009)
 Πορτογαλία (2010)
 Δανία (2012)
 Ισλανδία (2010)
 Γαλλία (2013)
 Ηνωμένο Βασίλειο (2014)
 Λουξεμβούργο (2015)
 Ιρλανδία (2015)
 Φινλανδία (2017)
 Γερμανία (2017)
 Μάλτα (2017)
 Αυστρία (2019)
 Ελλάδα (2024)

Αναγνώριση Σύμφωνου Συμβίωσης

Δανία (1989–2012)
 Νορβηγία (1990–2009)
 Σουηδία (1995–2009)
 Ισλανδία (1996–2010)
 Ολλανδία (1998)
 Γαλλία (1999)
 Βέλγιο (2000)
 Γερμανία (2001–2018)
 Φινλανδία (2000)
 Λουξεμβούργο (2004)
 Ηνωμένο Βασίλειο (2005)
 Ανδόρα (2005)
 Ελβετία (2005)
 Τσεχία (2006)
 Σλοβενία (2006)
 Ουγγαρία (2009)
 Αυστρία (2010)
 Ιρλανδία (2010)
 Λιχτενστάιν (2011)
 Μάλτα (2014)
 Κροατία (2015)
 Ελλάδα (2015)
 Κύπρος (2015)
 Ιταλία (2016)
 Εσθονία (2016)
 Μαυροβούνιο (2020)

Αναγνώριση Μη-Εγγεγραμμένης Σχέσης

Ουγγαρία (1996)
 Πορτογαλία (2001)
 Αυστρία (2003)
 Κροατία (2003)

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός Γιατί Υπάρχουν Διαφορές Ανάμεσα στις Χώρες;

Εκμοντερνισμός και Εκσυγχρονισμός

- Η αποδοχή των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤ έχει συνδεθεί επανειλημμένα με τον βαθμό εκμοντερνισμού και εκσυγχρονισμού μιας χώρας. (Adam et al. 1999; Badgett et al. 2019; Hildebrandt et al. 2019).
- Ο εκμοντερνισμός και ο εκσυγχρονισμός περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δομικών, οικονομικών και πολιτισμικών αλλαγών π.χ. αστικοποίηση, εκβιομηχανοποίηση, συσσώρευση πλούτου και μαζική εκπαίδευση (Wucherpfennig & Deutsch 2009).
- Ο συνδιασμός αυτών των κοινωνικο-οικονομικών διαδικασιών συνδέεται με τον πολιτικό μετασχηματισμό, τον εκδημοκρατισμό (Lipset 1959) και την καινοτομία στην κοινωνική πολιτική (Wilensky & Lebeaux 1958), τα οποία υποστηρίζουν τη φιλελεύθερη δημοκρατία και την πολιτισμική αλλαγή (Lipset 1959, Skocpol et al. 1993). Με άλλα λόγια, τις φιλελεύθερες αλλαγές!
- Αποτέλεσμα: προωθούντε αρχές όπως η ανεκτικότητα, η ελευθερία έκφρασης και η κοινωνική ένταξη (Almond & Verba 1963; Inglehart & Welzel 2005; Welzel 2013).
- Οι Inglehart and Welzel (2005) υποστηρίζουν πως η εκβιομηχανοποίηση έκανε την κοινωνία από την μια να σταματήσει να στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στη θρησκεία (secularisation) και από την άλλη να επικεντρωθεί στην ατομική αυτονομία, την προσωπική επιλογή και την αυτοέκφραση (Inglehart 1990; Inglehart & Welzel 2005).
- Οι μελετητές της πολιτικής ΛΟΑΤ βασίστηκαν σε αυτές τις λογικές για να υποστηρίξουν ότι τα πλουσιότερα και πιο ανεπτυγμένα κράτη θα είναι πιο πιθανό να απελευθερώσουν τα δικαιώματα των ΛΟΑΤ από τα λιγότερο ανεπτυγμένα αντίστοιχά τους (Adam et al. 1999; Corrales 2017; Badgett et al. 2019).

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός Γιατί Υπάρχουν Διαφορές Ανάμεσα στις Χώρες;

Βιομηχανικός Καπιταλισμός και Ανάπτυξη Αστικών Κέντρων

- Παρομοίως, ιστορικοί και ψυχολόγοι, ξεκινώντας με τον Φουκώ (1978), ισχυρίζονται πως η δημιουργία της σύγχρονης ομοφυλοφιλικής ταυτότητας είναι στενά συνδεδεμένη με την ανάπτυξη του βιομηχανικού καπιταλισμού και τη συνακόλουθη ανάπτυξη των αστικών κέντρων.
- Ο μετασχηματισμός των κοινωνικο-οικονομικών δομών οδήγησε σε δύο σημαντικές αλλαγές που κατέστησε δυνατή την ανάπτυξη των ομοφυλοφιλικών και λεσβιακών ταυτοτήτων.
 1. Ένας αυξανόμενος αριθμός ανθρώπων ενσωματώθηκε στη μισθωτή εργασία, πράγμα το οποίο μείωσε την στήριξη στην οικογενειακή οικονομική παραγωγή και κατ'επέκταση στήριξη.
 2. Οδήγησε στην μετακίνηση των μισθωτών εργατών σε αστικά κέντρα, γεγονός που διέκοψε περαιτέρω τους παραδοσιακούς δεσμούς συγγένειας και την στενή παραδοσιακή τους κοινότητα.
- Οι δύο αυτές αλλαγές επέτρεψαν περισσότερη προσωπική αυτονομία και περισσότερες επιλογές έναντι των σεξουαλικών συντρόφων και συζύγων (D'Emilio 1993; Adam et al. 1999).
- Οπότε, η αστικοποίηση διευκολύνει τόσο τη δημιουργία κινημάτων ΛΟΑΤ, όσο και την εφαρμογή πολιτικών που διευρύνουν τα δικαιώματά τους.

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός Η Είσοδος του στην Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

Η Νομοθεσία

- ❖ Η πρώτη φορά που αναφέρθηκε ρητά ο σεξουαλικός προσανατολισμός σαν απαγορευμένος λόγος διακρίσεων στη νομοθεσία της ΕΕ ήταν στην Συνθήκη του Άμστερνταμ (1999).
- ❖ Με τη συνθήκη του Άμστερνταμ ενσωματώθηκε στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ένα νέο άρθρο 13, με στόχο την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.
- ❖ Το Άρθρο 13 της Συνθήκης της ΕΕ, το οποίο μετά έγινε το Άρθρο 19 της Συνθήκης Λειτουργίας της ΕΕ προβλέπει πως «...το Συμβούλιο... μπορεί να αναλάβει δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού».

Το φόντο

- Μόνο λίγες χώρες είχαν ενσωματώσει διατάξεις για τα δικαιώματα σε σχέση με τον σεξουαλικό προσανατολισμό.
- Μόνο πέντε από τα 15 κράτη μέλη είχαν θεσπίσει μέτρα που καταπολεμούσαν ρητά τις διακρίσεις λόγω γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης (Waldijk, 2006, σ. 27).
- Η Δανία και η Σουηδία ήταν οι μόνες δύο χώρες που αναγνώριζαν τις σχέσεις μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου.
- ΟΠΟΤΕ, ήταν φανερό πως το άρθρο 13 παραβίαζε ευθέως το νομοθετικό status quo των περισσότερων κρατών μελών.

Το ερώτημα είναι πως κατάφερε να μπει ο γενετήσιος/σεξουαλικός προσανατολισμός στη νομοθεσία της ΕΕ;

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός

Η Είσοδος του στην Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

Στάδιο 1^ο - Η Ανάπτυξη της Υποστήριξης εντός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

- **Αντιστάσεις:** Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν υποστήριζε πάντα τα δικαιώματα των ΛΟΑΤ, αντιθέτως, οι ακτιβιστές άσκησαν πιέσεις στο νομοθετικό σώμα για σχεδόν 15 χρόνια προτού καταφέρουν να τα ενσωματώσουν. Οι γενικές πιέσεις από τους κοινούς πολίτες σταδιακά αυξάνονταν υπέρ των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤ και το 1981 η υπόθεση *Dudgeon v United Kingdom* χρησίμευσε ως καταλύτης επειδή έδειξε ότι οι στρατηγικές αντιδικίας για τα δικαιώματα των ομοφυλοφίλων θα μπορούσαν να έχουν επιτυχία (Bell, 2002, σελ. 90)
- **Έκθεση Squarcialupi:** Η πρώτη φορά που κατάφεραν οι ακτιβιστές να βάλουν το θέμα του σεξουαλικού προσανατολισμού στην ατζέντα του ΕΚ, το 1984. Η έκθεση Squarcialupi ήταν το πρώτο έγγραφο σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, το οποίο εστίαζε στις διακρίσεις που σχετίζονται με τον σεξουαλικό προσανατολισμό, έστω και σε περιορισμένο βαθμό. Η έκθεση:
 - Υποστήριζε πως οι διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού στον εργασιακό χώρο παραβίαζαν ένα από τους θεμελιώδεις στόχους της ΕΕ, την ελεύθερη κυκλοφορία.
 - Ζητούσε, ανάμεσα σε άλλα, την αποποινικοποίηση των συναινετικών σεξουαλικών πράξεων μεταξύ ενηλίκων του ίδιου φύλου
 - Ζητούσε την κατάργηση των διαφορετικών ηλικιών συναίνεσης σε σεξουαλικές δραστηριότητες μεταξύ ομοφυλόφιλων ατόμων σε σχέση με εταιρόφυλα άτομα
 - Ζητούσε την απόρριψη της ταξινόμησης της ομοφυλοφιλίας ως ψυχική ασθένεια από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 1984c).

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός Η Είσοδος του στην Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

Στάδιο 1^ο - Η Ανάπτυξη της Υποστήριξης εντός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

- **Αλλά:** Παρά την επιτυχία της εισαγωγής του σεξουαλικού προσανατολισμού στην ατζέντα του ΕΚ μέσω της έκθεσης Squarcialupi το ΕΚ ήταν ακόμη μακριά από την δημιουργία μιας σταθερής βάσης στήριξης εντός των πλαισίων του. Οι συντηρητικές παρατάξεις αντιτάχθηκαν σθεναρά στην πρόταση. Η έκθεση επικρίθηκε κυρίως για:
 - Την πρόκληση «ηθικής παρακμής»
 - Την παραμέληση των αναγκών των ανηλίκων
 - Την αδυναμία της να αναγνωρίσει ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δεν είχε τη νομική αρμοδιότητα να αποφασίζει για ηθικά θέματα ή τους ποινικούς νόμους των κρατών μελών (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 1984a).
- **Σημαντικό βήμα:** η έκθεση Squarcialupi ήταν πως έβαλε τον σεξουαλικό προσανατολισμό στην ατζέντα του ΕΚ, από την οποία δεν έχει αφαιρεθεί έκτοτε.
 - Συμπεριλήφθηκε στον Κώδικα Πρακτικής για τη Σεξουαλική Παρενόχληση (Anon, 1991· Επιτροπή, 1992).
 - Επαναλαμβανόμενη κατανομή κοινοτικών κονδυλίων στην έρευνα για ζητήματα ΛΟΑΤ (Waaldijk, 1994, σ. 57, π. 40; Nissen and Paulsen, 1995· Sanders, 1996, σ. 87)
- **Egalite (Equality for Gays and Lesbians in the European Institutions)**, δημιουργήθηκε το 1993 και σκοπούσε στη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης.
 - Προσπάθησε να δημιουργήσει ένα «ισχυρό υποστηρικτικό και ενδυναμωτικό κοινωνικό δίκτυο» μεταξύ των ΛΟΑΤ υπαλλήλων στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα
 - Στόχος του να παρακολουθεί και να επηρεάζει τη χάραξη πολιτικής όπου είναι απαραίτητο (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, n.d.).

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός

Η Είσοδος του στην Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

Στάδιο 2^ο - Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γίνεται πηγή στήριξης και αναπτύσσει την έκθεση Roth

- Η σταδιακή υποστήριξη και συνεχής παρουσία του σεξουαλικού προσανατολισμού στην ατζέντα του ΕΚ οδήγησε σε μια δεκαετία αλλαγών, η οποία κατέληξε στην υιοθέτηση της έκθεσης Roth, η οποία έδωσε την κρίσιμη ώθηση για την ένταξη του σεξουαλικού προσανατολισμού στη Συνθήκη του Άμστερνταμ.
- **Η έκθεση Roth:**
 - περιλάμβανε εισηγήσεις στις χώρες μέλη για:
 - ✓ την αποποινικοποίηση της συναινετικής σεξουαλικής δραστηριότητας μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου
 - ✓ την εξίσωση της ηλικίας συναίνεσης σε σεξουαλικές πράξεις μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου με αυτή μεταξύ ατόμων διαφορετικού φύλου
 - ✓ τη χρηματοδότηση ΛΟΑΤ οργανώσεων (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 1994γ).
 - ζητούσε μια πρόταση της Επιτροπής που θα:
 - ✓ εξασφάλιζε την ίση μεταχείριση σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, ακόμη και τον γάμο και την υιοθεσία
 - ✓ τροποποιούσε τους κανονισμούς για τους εργαζομένους (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 1994γ).

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός

Η Είσοδος του στην Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

Στάδιο 2^ο - Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γίνεται πηγή στήριξης και αναπτύσσει την έκθεση Roth

- Παρόλο που το ψήφισμα είχε την υποστήριξη της πλειοψηφίας, το ΕΚ ήταν ξεκάθαρα χωρισμένο λόγω διαφορετικών θρησκευτικών προσεγγίσεων.
- Υπήρχαν οι συντηρητικοί ευρωβουλευτές που εξακολουθούσαν να μιλούν κατά των «ψεύτικων οικογενειών», των «επιθετικών εκδηλώσεων δικαιωμάτων των ΛΟΑΤ» και του κινδύνου που υπήρχε για τα «παιδιά τρυφερών χρόνων» (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 1994α), αν και αποτελούσαν πλέον σαφή μειοψηφία.
- Υπήρχαν επίσης και οι ηθικοί ενδοιασμοί που διατυπώνονταν όλο και περισσότερο με νομικούς όρους. Η «έλλειψη νομικής αρμοδιότητας» ήταν από τα κύρια επιχειρήματα που προέβαλε η αντιπολίτευση.
- Η **έκθεση Roth** ήταν ένα πολύ σημαντικό σημείο στην ιστορία ανάπτυξης προστασίας εναντίον διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού διότι:
 - σηματοδότησε το σημείο καμπής γιατί ένας σημαντικός αριθμός ευρωβουλευτών άρχισε να υποστηρίζει την ανάγκη αντιμετώπισης των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού σε επίπεδο ΕΕ.
 - Το ψήφισμα δρομολόγησε μια σταθερή τάση ενίσχυσης και ενσωμάτωσης της απαγόρευσης διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού. Τα προοίμια των μεταγενέστερων ψηφισμάτων υποδεικνύουν ότι ήταν ένα σταθερό σημείο αναφοράς σε αυτή την πρόοδο.
 - Παρακίνησε το Κοινοβούλιο να αφιερώσει συστηματικά μεγάλη προσοχή στον σεξουαλικό προσανατολισμό στις ετήσιες εκθέσεις του για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ένωση.

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός

Η Είσοδος του στην Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

Στάδιο 3^ο - Εισαγωγή του Σεξουαλικού Προσανατολισμού στην Ατζέντα της Συνθήκης του Άμστερνταμ

- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο άσκησε πίεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο για να ξεκινήσουν να αντιμετωπίζουν τις διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού.
- Οι υπερασπιστές των δικαιωμάτων ΛΟΑΤ βρήκαν ξανά ευκαιρία, μετά την έκθεση Roth, για περαιτέρω θετικές αλλαγές στις διαβουλεύσεις για την Συνθήκη του Άμστερνταμ.
- Η υπερφορτωμένη ατζέντα για τη μεταρρύθμιση των συνθηκών, λόγω πληθώρας ανταγωνιστικών απαιτήσεων των κρατών μελών, επέτρεψε στο Κοινοβούλιο να προσθέσει δυσδιάκριτα τον σεξουαλικό προσανατολισμό.
- Η ατζέντα που οδήγησε στην Συνθήκη του Άμστερνταμ έχει παρομοιασθεί με ένα άφθονα στολισμένο χριστουγεννιάτικο δέντρο μέσα στο οποίο ένα επιπλέον στολίδι (ο σεξουαλικός προσανατολισμός σαν απαγορευμένος λόγος διακρίσεων) είναι ελάχιστα αντιληπτό (Louis, 2001).

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός

Η Είσοδος του στην Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

Στάδιο 4^ο - Αδυναμία Αφαίρεσής Και Ενσωμάτωσή του Σεξουαλικού Προσανατολισμού στη Συνθήκη του Άμστερνταμ

- Παρά τις δισταγμένες απόψεις ανάμεσα στα κράτη μέλη, η ηθικά αδιαμφισβήτητη φύση της καταπολέμησης των διακρίσεων απέτρεψε την απροκάλυπτη αντίθεση των κρατών μελών και συνέβαλε στην αποτροπή μιας συγκαλυμμένης προσπάθειας να αφαιρεθεί το θέμα από την ημερήσια διάταξη. Με άλλα λόγια, οι χώρες μέλη μπορεί να μην ήταν πραγματικά υπέρ της επέκτασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ορισμένες ομάδες, αλλά ήταν επιφυλακτικές να υποστούν ζημιά στη φήμη τους με το να προβάλουν αντιρρήσεις.
- **Η αντίσταση:** Η Ολλανδία, που προέδρευε του Συμβουλίου εκείνη την περίοδο, αρχικά προέβαλε αντίσταση, αφαιρώντας τον σεξουαλικό προσανατολισμό από το σχέδιο της Συνθήκης, με σκοπό να καταφέρει καλύτερη αποτελεσματικότητα στη διαδικασία ψήφισης διότι πίστευε πως μπορούσε να είναι αμφιλεγόμενο έδαφος και δεν ήθελε να τεθεί σε κίνδυνο η όλη συνθήκη.
- **Η αντίδραση:** Οι Ολλανδοί ευρωβουλευτές Nel van Dijk και Hein Verkerk αμέσως διέρρευσαν στο διαδίκτυο τις πληροφορίες για την αντίστασή των αντιπροσώπων τους. Η διαρροή είχε μεγάλη απήχηση σε όλη την ευρώπη και κατέληξε στο ντρόπιασμα της Ολλανδικής κυβέρνησης. Η COC Ολλανδίας, μια σχετικά ισχυρή ομάδα υπεράσπισης των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤ «έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου» και ζήτησε εξηγήσεις από τον πρωθυπουργό. (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 1996β).

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός

Η Είσοδος του στην Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

Στάδιο 4^ο - Αδυναμία Αφαίρεσής Και Ενσωμάτωσή του Σεξουαλικού Προσανατολισμού στη Συνθήκη του Άμστερνταμ

- **Η αποκατάσταση:** Σύντομα ο σεξουαλικός προσανατολισμός αποκαταστήθηκε στην επίδοξη νομοθεσία, με κύριο ωθητή την έλλειψη επιθυμίας πρόκλησης προβλημάτων με τις ομάδες στήριξης των ΛΟΑΤ.
- **Δηλαδή,** η «κινητοποίηση της ντροπής» (**naming and shaming**) επέτρεψε σε ένα επίσημα ανίσχυρο δίκτυο υπεράσπισης να ζητήσει από το Συμβούλιο να λογοδοτήσει (Keck and Sikkink, 1998, σ. 23). Μετά από αυτά τα γεγονότα η συμπερίληψη του σεξουαλικού προσανατολισμού έγινε πλέον αδιαμφισβήτητη. Η διαρροή προκάλεσε τέτοια ταραχή που κανείς δεν θα «τολμούσε να τον αφήσει έξω». Κανένα κράτος μέλος δεν επιθυμούσε «να θεωρηθεί ανοιχτά αντίθετο στα μέτρα κατά των διακρίσεων».
- Όταν ο Tony Blair εκλέγηκε Πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου, οποιεσδήποτε αντιθέσεις στη ρήτρα κατά των διακρίσεων στο σύνολό της εξαφανίστηκαν εντελώς. Το Εργατικό Κόμμα είχε «δεσμευτεί σε θέματα ισότητας» και, μόλις ανέλαβε τα καθήκοντά του, υποστήριξε αμέσως το άρθρο 13.
- Μετά που τα μεγαλύτερα εμπόδια είχαν πλέον ξεπεραστεί, η Συνθήκη του Άμστερνταμ υπογράφηκε και τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 1999.

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός

**Στέφανος Σταύρος
Ευαγγελίδης**

Μελέτη Περίπτωσης: Σεξουαλικός Προσανατολισμός

Εισηγήσεις από Έρευνα

Έρευνα που διεξάχθηκε σε χώρες με έντονες αρνητικές στάσεις έναντι στα δικαιώματα των ΛΟΑΤ (Σερβία, Ρωσία, Τουρκία) έδειξε τα ακόλουθα

Η ενημέρωση των ατόμων με έντονες απόψεις για την ανηθικότητα της ομοφυλοφιλίας για το οικονομικό κόστος των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού δεν οδηγεί στην αλλαγή των υποκειμενικών απόψεων τους, ΑΛΛΑ οδηγεί σε σημαντική αλλαγή στην στάση τους όσον αφορά την εργασία των ΛΟΑΤ. Μπορούν δηλαδή να διαχωρίσουν τις ηθικές αντιρρήσεις τους για την ομοφυλοφιλία από τις αντιρρήσεις σχετικά με την ίση απασχόληση.

ΟΠΟΤΕ, οι υποστηρικτές της επέκτασης της προστασίας της απασχόλησης χωρίς διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού ίσως πρέπει να συγκεντρωθούν σε ενημερωτικές εκστρατείες που τονίζουν το κόστος των διακρίσεων σε αντίθεση με την προσπάθεια αλλαγής πιο θεμελιωδών απόψεων για την ομοφυλοφιλία

Οι απόψεις σε σχέση με την γενική αποδοχή της ομοφυλοφιλίας μπορούν να επηρεαστούν σε μέτριο βαθμό από την παροχή βασικών πληροφοριών για το θέμα, ιδιαίτερα όταν προέρχονται από κάποια πηγή ή κάποιο θεσμό που είναι της εμπιστοσύνης τους.

Συγκεκριμένα η ενημέρωση των συγκεκριμένων ατόμων ότι ο ΠΟΥ δεν θεωρεί την ομοφυλοφιλία ως ψυχική ασθένεια, προκάλεσε βελτιωμένες στάσεις απέναντι στα ΛΟΑΤ άτομα, όσον αφορά διάφορους τομείς της ζωής τους, όχι μόνο οικονομικούς.

Η επίρρεια αυτή όμως ήταν σαφώς πιο αδύναμη από τα επιχειρήματα για το κόστος στον επαγγελματικό τομέα.

Συνολικά τα αποτελέσματα δείχνουν πως οι υποστηρικτές της επέκτασης της προστασίας της απασχόλησης χωρίς διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού είναι καλά να επικεντρωθούν σε ενημερωτικές εκστρατείες που τονίζουν το οικονομικό κόστος των διακρίσεων σε αντίθεση με την προσπάθεια αλλαγής πιο θεμελιωδών απόψεων για την ομοφυλοφιλία.

Από την άλλη πλευρά, τα αποτελέσματά μας υποδεικνύουν επίσης ότι η αλλαγή αυτών των πιο θεμελιωδών απόψεων δεν είναι πέρα από το πεδίο των ενημερωτικών εκστρατειών, ιδιαίτερα όταν πλαισιώνεται από αξιόπιστα ιδρύματα.

Βιβλιογραφία

European Journal of Political Research 60: 603–624, 2021 603 doi: 10.1111/1475-6765.12418 (Same)-sex in the city: Urbanisation and LGBTI rights expansion PHILLIP M. AYOUB¹ & KELLY KOLLMAN² ¹Occidental College, USA; ²University of Glasgow, UK

Martijn Mos, 'Of Gay Rights and Christmas Ornaments: The Political History of Sexual Orientation Non-Discrimination in the Treaty of Amsterdam' (2014) 52(3) Journal of Common Market Studies 632

Reducing Sexual Orientation Discrimination: Experimental Evidence from Basic Information Treatments
Cevat Giray Aksoy Christopher S. Carpenter Ralph De Haas Mathias Dolls Lisa Windsteiger

Journal of Policy Analysis & Management Date: January 1, 2023

Dudgeon v. United Kingdom, Appl. No. 7525/76, Council of Europe: European Court of Human Rights, 22 October 1981, <https://www.refworld.org/jurisprudence/caselaw/echr/1981/en/58489> [accessed 13 February 2024]

Oliari and Others v. Italy, Applications nos. 18766/11 and 36030/11, Council of Europe: European Court of Human Rights, 21 July 2015, <https://www.refworld.org/jurisprudence/caselaw/echr/2015/en/106193> [accessed 14 February 2024]

Paul Craig and Grainne De Burca, EU Law: Text, Cases and Materials, Oxford, 7th Edition, Chapters 12, 21, 22 and 25.

Evelyn Ellis, & Philippa Watson, 'EU Anti-Discrimination Law' (2012) Vol. 2nd ed. OUP Oxford

<https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>

<https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights>

<https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/FactSheet2Rev.1en.pdf>

<https://www.un.org/ruleoflaw/thematic-areas/human-rights/equality-and-non-discrimination/>

https://www.un.org/en/content/disabilitystrategy/assets/documentation/UN_Disability_Inclusion_Strategy_english.pdf

https://www.humandignitytrust.org/lgbt-the-law/map-of-criminalisation/?gad_source=1&gclid=EAlaIqobChMIunA0tWqhQMVBptQBh1YJg3pEAAYASAAEgKFA_D_BwE